

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов
« 19 » 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.3. ВВП ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНА

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»

Педагогічний інститут

КИЇВ – 2017 рік

Психологія педагогічна: робоча навчальна програма [для студентів напрямку підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»] / В. І. Дем'яненко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017.

Розробники:

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 Вр01.02 2017 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Г. І. Іванюк

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

 М. А. Машовець

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0202 «Мистецтво»	Нормативна дисципліна
	Напрямок підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): бакалавр музичного мистецтва, вчитель музичного мистецтва	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		3-й
Загальна кількість годин – 108 год.		Семестр
		6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції
		16 год.
		Семінарські
		12 год.
		Самостійна робота
		40 год.
		Модульний контроль
		4 год.
		Семестровий контроль
36 год.		
	Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Психологія педагогічна»: узагальнення і синтез психолого-педагогічних знань, професійних практичних умінь і навичок студентів задля формування здатності та готовності до оптимального і творчого використання їх у майбутній професійно-педагогічній діяльності на основі теоретичного осмислення суті педагогічного процесу як цілісної системи і чітко вираженої гуманістичної спрямованості; закладання засад психологічної культури професійного мислення студентів, усвідомлення ними психологічних проблем теорії та практики навчання і виховання як основних механізмів спрямованої соціалізації сучасної людини.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

– ознайомлення студентів з провідними ідеями і пріоритетом загальнолюдських цінностей сучасних педагогічних технологій з метою створення цілісної системи психолого-педагогічного знання;

– формування у майбутніх спеціалістів базових умінь і навичок психолого-педагогічного мислення, що дозволить їм осмислювати ключові явища педагогічної психології в їх основних характеристиках та закономірностях реалізації та готовності студентів до ефективного професійного функціонування в ролі вчителя музичного мистецтва;

– розвиток уявлень про цілісність освітнього процесу, здатності критично осмислювати нове, бачити переваги, проблеми та суперечності в динамічному процесі педагогічної взаємодії;

– мотивація до самоосвіти та самовиховання студентів як умови професійної компетентності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологія педагогічна» студент повинен знати і вміти:

– самостійно працювати з науковою літературою, відбирати суттєвий зміст публікацій, осмислювати, аналізувати, порівнювати інформацію теоретичного характеру, відстежувати тенденції, позиції авторів в історичній ретроспективі, використовуючи різні форми її відображення;

– аналізувати різні змістові компоненти педагогічної взаємодії з дітьми, оцінювати їх з точки зору розвивальних ефектів та доцільності форм організації педагогічного спілкування;

– забезпечувати психолого-педагогічний супровід дитини в складних ситуаціях розвитку, моделювати і модифікувати контекст взаємодії, спрямовуючи його на реалізацію педагогічних цілей.

За результатами вивчення курсу дисципліни буде сформована професійно-педагогічна компетентність – готовність до практичного використання знань, набутих у процесі вивчення дисципліни в конкретних умовах діяльності вчителя музичного мистецтва, а саме:

– здатність до аналізу та оцінювання педагогічної діяльності та її суб'єктів;

– володіння механізмами формування і розвитку творчої особистості учня в

умовах освітнього процесу ЗОШ та позашкільних навчально-виховних закладах;

– планування й організація індивідуальної та колективної творчої діяльності учнів;

– добір оптимальних методик творчого розвитку учнів на заняттях музичного мистецтва та в позаурочній виховній діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
-------------------------------	-----------------

1	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лекція	семінари	самостійна робота	МКР
2	3	4	5	6	
Модуль 1.					
Змістовий модуль I.					
Предмет і завдання педагогічної психології та психологічні основи навчально-виховного процесу					
Тема 1. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки		2	2	5	
Тема 2. Психологія навчання		2	-	5	
Тема 3. Психологія учіння		2	2	5	
Тема 4. Психологічні проблеми виховання як процесу цілеспрямованої соціалізації особистості		2	2	5	
Тема 5. Психологічні основи морального виховання.		2	-	5	
Модульний контроль					2
Разом за змістовим модулем 1	36	10	6	25	2
Змістовий модуль 2.					
Психологія педагогічної діяльності та особистості педагога					
Тема 6. Психологічні аспекти діяльності педагога		2	2	5	
Тема 7. Психологічні особливості педагогічного спілкування		2	2	5	
Тема 8. Педагогічна майстерність і педагогічна культура		2	2	5	
Модульний контроль					2
Разом за змістовим модулем 2	36	6	6	15	2
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Усього годин:	72	16	12	40	4
Модуль 2					
Іспит	36				
Усього годин	108				

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 1. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки

Об'єкт, предмет і завдання педагогічної психології. Виникнення і розвиток педагогічної психології. Структура педагогічної психології. Зв'язок педагогічної психології з іншими науками. Методи педагогічної психології, їх характеристика.

Тема 2. Психологія навчання

Поняття про навчання та його психологічні механізми. Навчання як умова розвитку. Основні лінії психічного розвитку в процесі навчання. Психологічний погляд на дидактичні принципи. Основні типи навчання та їхні психологічні моделі. Психологічні основи змісту навчання. Управління процесом навчання. Індивідуальний підхід у процесі навчання.

Тема 3. Психологія учіння

Загальна характеристика процесу учіння. Структура учіння, характеристика його основних компонентів. Психологічні теорії учіння. Учіння і розвиток учня. Учіння як пізнавальна діяльність. Психологічні основи засвоєння знань. Психологічні умови формування вміння вчитися.

Тема 4. Психологічні проблеми виховання як процесу цілеспрямованої соціалізації особистості

Мета і завдання психології виховання. Зарубіжні та вітчизняні теорії виховання (Ж.-Ж.Руссо, М.Монтессорі, А.Макаренко, О.Запорожець, А.Бандура, К.Роджерс). Психологічні механізми виховання. Поняття виховного впливу. Класифікація виховних впливів. Психологічні основи формування особистості в процесі виховання. Вікові аспекти виховання дітей та індивідуальний підхід. Психологія сімейного виховання.

Тема 5. Психологічні основи морального виховання.

Характер як проблема педагогічної психології. Психологічний підхід до формування просоціальної спрямованості особистості. Психологічні аспекти виховання довірливості людини. Специфіка роботи з дітьми ускладненої поведінки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА

Тема 6. Психологічні аспекти діяльності педагога

Основні аспекти праці педагога: педагогічна діяльність, педагогічне спілкування, психологічна структура особистості педагога. Види діяльності педагога. Психологічна структура педагогічної діяльності. Функції педагогічної діяльності. Структура психологічних характеристик педагога.

Типи педагогів залежно від наявності в структурі їх особистості придатності, готовності та включеності у педагогічну діяльність.

Тема 7. Психологічні особливості педагогічного спілкування

Педагогічне спілкування, його особливості, функції. Суб'єкт-суб'єктний характер педагогічного спілкування, його головні ознаки. Структура педагогічного спілкування. Соціально-психологічні аспекти педагогічного спілкування в системі педагог-дитина: комунікативний, перцептивний, інтерактивний. Стилi ставлення педагога до вихованців та стилі педагогічного спілкування. Бар'єри спілкування.

Тема 8. Педагогічна майстерність і педагогічна культура

Поняття педагогічної майстерності та педагогічної культури. Психологічна грамотність і психологічна компетентність. Елементи педагогічної майстерності, їх характеристика. Критерії майстерності педагога та рівні педагогічної майстерності. Структура естетичних основ педагогічної майстерності вчителя музичного мистецтва. Педагогічна ситуація і педагогічна задача. Етапи розв'язання педагогічної задачі.

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1.		
Предмет і завдання педагогічної психології та психологічні основи навчально-виховного процесу		
1.	Сучасний стан педагогічної психології	2
2.	Психологічні основи організації навчальної співпраці	2
3.	Проблеми виховання особистості в навчальній діяльності	2
Змістовий модуль 2.		
Психологія педагогічної діяльності та особистості педагога		
4.	Особистість педагога як умова ефективного навчання	2
5.	Роль уваги, уваги та спостережливості в діяльності педагога	2
6.	Техніка активного слухання	2

6. Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1.

Предмет і завдання педагогічної психології та психологічні основи навчально-виховного процесу

Самостійна робота є однією зі складових навчального процесу.

Метою самостійної роботи є формування пізнавальної активності студентів, формування у них компетенцій роботи з психологічними та педагогічними джерелами, поглиблення та розширення вже здобутих знань.

Щоб якісно виконати самостійну роботу необхідно: опрацювати рекомендовану літературу, занотувати власні міркування та узагальнення, що виникають у процесі роботи з теоретичними джерелами та на основі проведених педагогічних досліджень, обґрунтовуючи їх теоретичними положеннями.

Написати есе на тему «Якби я сьогодні працював учителем...», розмірковуючи над проблемами впровадження в практику роботи освітніх закладів гуманістичної концепції, технології розвивального навчання, формалізму у засвоєнні знань, низької результативності в учінні, її причини, самовиховання як мети перетворення зовнішніх виховних впливів у самоуправління.

Критерії оцінювання есе

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Висвітлення загального підходу до теми, формулювання завдання (питань, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження)	6 балів
2.	Структурування есе (вступ, основна частина, висновок)	6 балів
3.	Використання вагомих аргументів і фактів, які підтверджуватимуть головні ідеї	6 балів
4.	Використання афоризмів і цитат	5 балів
5.	Творчість, оригінальність, самостійність мислення	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення роботи (титульний аркуш, абзацне членування тексту, дотримання правил цитування, оформлення посилань, списку використаних джерел)	5 балів
7.	Захист есе	6 балів
Разом		40 балів

Змістовий модуль 2.

Психологія педагогічної діяльності та особистості педагога

Розробити професіограму вчителя музичного мистецтва на основі опрацьованих наукових джерел, аналізу перспективного педагогічного досвіду та педагогічної практики в закладах освіти.

Форма подання результатів виконаної роботи: для виконання завдання доцільно використовувати програми Microsoft Office (Microsoft Word, Microsoft PowerPoint); робота може бути представлена у вигляді відео, презентації, схеми, таблиці, фотозвіту з коментарями та ін.

Оцінка оформлення і виконання роботи здійснюється за критеріями:

1. Актуальність й значимість роботи – 8 балів.

Семінарські заняття	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	66			
Самостійна робота	40			40			80			
МКР	25			25			50			
РК – 3,4							ВСЬОГО:	204		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою Університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34 балів	

10. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

11. Рекомендована література

Базова

1. Власова О. І. Педагогічна психологія : Навч. посібник / О. І. Власова. – К. : «Либідь», 2005. – 400 с. *
2. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія : Навч. посібн. – 2-ге вид., випр. і доп. / Т. М. Лисянська. – К. : Каравела, 2012. – 264 с. *
3. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія : Практикум : Навч. посіб. / Т. М. Лисянська. – К. : Каравела, 2012. – 224 с. *
4. Степанов О. М. Педагогічна психологія : навч. посіб. / О. М. Степанов. – К. : Академвидав, 2011. – 416 с. (Серія «Альма-матер»). *
5. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. / [О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук, І. С. Булах, Т. М. Зелінська, С. О. Ставицька] – Вид. 2-ге, доповн. – К. : Каравела, 2008. – 399 с. – (Вища освіта в Україні). *

Допоміжна

1. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : Вид. центр «Академія», 2006. – 256 с.**
2. Гиппенрейтер Ю. Б. Общаться с ребенком. Как? / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : АСТ, 2008. – 138 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://upsihologa.com.ua/books/obshatsya_s_rebenkom_kak.rar
3. Гиппенрейтер Ю. Б. Продолжаем общаться с ребенком. Так? / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : АСТ, 2011. – 304 с.**
4. Молодцова Н. Г. Практикум по педагогической психологии. – 2-е изд. / Н. Г. Молодцова. – СПб. : Питер, 2009. – 208 с. : ил. – (Серия «Практикум»). **
5. Педагогічна майстерність : Підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ex.ua/5074950> *
6. Педагогічна майстерність : Хрестоматія : Навч. посіб. / Упоряд. І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища шк., 2006. – 606 с. : іл. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/147648/> *
7. Скрипченко О. В. Психолого-педагогічні основи навчання : Навч. посіб. Т. 1 / О. В. Скрипченко, О. С. Падалка, Л. В. Скрипченко; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – 3-ге вид., доповн. та переробл. – К. Укр. Центр духов. культури, 2008. – 419 с. **
8. Скрипченко О. В. Психолого-педагогічні основи навчання : Навч. посіб. Т. 2 / О. В. Скрипченко, О. С. Падалка, Л. В. Скрипченко; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – 3-ге вид., доповн. та переробл. – К. Укр. Центр духов. культури, 2008. – 436 с. **
9. Філоненко М. Психологія спілкування: Навчальний посібник / М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с. –

[Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://www.lib.nau.edu.ua/booksformau/2008/Psiholog_spilk-Filonenko.pdf

- * – бібліотека Педагогічного інституту
- ** – бібліотека кафедри педагогіки та психології
- *** – Інституційний репозиторій Київського університету імені Бориса Грінченка